

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 23.3.2015

Sayı: 1759

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başta balık olmak üzere su ürünleri, hayvansal protein kaynaklarından birisi olarak insan beslenmesinde önemli bir yere sahiptir. Dengeli beslenmenin bilincinde olan uluslar, hayvansal protein kaynaklarını daha da zenginleştirmek için su ürünlerinden yüksek oranda faydalanmanın yollarını aramaktadırlar.

Su ürünleri sektörü; gıda ve imalat sanayi, sağlık, çevre, turizm ve ulaştırma sektörleri ile doğrudan veya dolaylı ilişkisi nedeniyle ayrı bir ekonomik anlam taşımaktadır. Üretimden pazarlamaya kadar olan sürecin istihdam yaratma kapasitesi, besin olarak bir başka eş değerinin olmaması ve katma değer oluşturacak şekilde işlendiğinde ihracat olanaklarının artması, su ürünleri sektörünün önemini daha da artırmaktadır.

Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemiz 8333 km'lik kıyı şeridine sahiptir. Bu coğrafi yapı, bölge halkının önemli bir bölümünü su ürünlerinden geçimini temin etmeye yöneltmektedir. TÜİK verilerine göre balıkçılık toplam 37.747 kişiye doğrudan istihdam sağlamaktadır.

Mevcut verilere göre Karadeniz'de 247, Marmara Denizi'nde 200, Ege Denizi'nde 300 ve Akdeniz'de 500 civarında balık türüne rastlanmakta olup, bunların 100 çeşidi ekonomik değere sahiptir. Türkiye su ürünleri üretimi bakımından Dünya'da 35 inci, Avrupa ülkeleri arasında ise İngiltere'den sonra 6'ncı sıradadır. Türkiye'de yıllık üretiminin yaklaşık %67,9'u avcılık yoluyla denizden elde edilmektedir.

Diğer taraftan, 167.558 avcılık ruhsatının bulunduğu Türkiye'de, balıkçıların 3.996'sı trol, 8.720'si gırgır, 2752'si trol gırgır, 288'i taşıyıcı gemi, 21.991'i de diğer tekne türleriyle balık avcılığı yapmaktadır. İç denizlerde taramalı cihazlarla yapılan balık avcılığının önüne geçilememesi, trol ve gırgır kullanarak yapılan avlanmada derinliğe uyulmaması, ağ büyüklüklerine, avlanacak tekne uzunluklarına sınırlama getirilmemesi ve gerekli denetimlerin yapılmaması balık neslini ve çeşitliliğini yok etme noktasına getirmiştir. Oysa ülkemiz sularında trol ile su ürünleri avcılığı yapılacak alanlar bellidir. Marmara ve boğazlarda trol ile balık avcılığı bütün dönemlerde yasak olmasına karşın, özellikle gece trol ile balık avcılığı yapılarak deniz stoklarının azalmasına, dip tabiatının bozulmasına ve biyoçeşitliliğin yok olmasına neden olmaktadır.

Sektörün bir başka sorunu ise, kılıç ve orkinos balık avcılığına 2009 yılından sonra yüzen ağlarla getirilen avlanma yasağıdır. TÜİK verilerine göre, 2005 yılında 425 ton kılıç balığı avlanmış iken bu miktar 2010 yılında 334, 2011 yılında 189, 2012 yılında 79, 2013 yılında ise 96,8 ton olarak gerçekleşmiştir. Orkinos balığı av miktarları da benzer seyri izlemiş olup avlanan miktar 2005 yılında 990 ton, 2010 yılında 423, 2011 yılında 527, 2012 yılında 535 ve 2013 yılında 551 ton olarak gerçekleşmiştir.

Orkinos balığı, özellikle suşi için temel malzeme teşkil ettiğinden Japonya'ya pazarlanmakta ve yıllık 40-50 milyon USD tutarında pazar yaratmaktadır. Türkiye'ye Atlantik Ton Balıklarının Korunması Uluslararası Komisyonu (ICCAT) tarafından verilen kotaya dayalı olarak getirilen yasaklama, kılıç ve orkinos avcılığı ve ihracatı yapan balıkçıları mağdur etmiştir. 2013 yılı için Türkiye'ye tanınan kota 556 ton olarak belirlenmiştir. Bu miktar sektörde bizden daha geride olan Cezayir, Tunus, Libya ve Fas gibi ülkelere tanınan kotanın çok gerisindedir.

Türkiye'de, su ürünlerinin yönetimi ile ilgili ana görev 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına verilmiştir. Sektördeki belirsizlikler Bakanlık bünyesinde Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü kurularak giderilmeye çalışılmışsa da sektörün sorunları giderilememiştir. Bakanlık, yetkilerinin önemli bir bölümünü yerel idarelere devrederek, il özel idareleri ve valiliklerin ilgili birimleri ile sektöre yön vermeye çalışmaktadır.

Balıkçılık sektöründe yaşanan sorunların ayrıntılarıyla incelenmesi, çözümü, sektörün atılım yapması, sektör çalışanlarının haklarının korunması ve sektörün geliştirilmesi için Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

M.AKİF HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili